

SKAIDROJOŠS APRAKSTS

Būvprojekta „Mārupes novada administratīvā centra ārtelpas atjaunošanas” darbu organizēšanas projekts izstrādāts pamatojoties uz SIA „BM - projekts” izstrādātā būvprojekta datiem.

Būvdarbu organizēšanas projekta izstrāde pamatota uz Ministru kabineta noteikumiem, un spēkā esošiem būvnormatīviem, kā arī LBN 202-15 "Būvprojekta saturs un noformēšana".

Darba aizsardzības pasākumi veicami atbilstoši objekta darba aizsardzības un ugunsdrošības plānam. Ja šajā darba aizsardzības un ugunsdrošības plāna kādā jomā nav noteiktas konkrētas prasības, tad galvenais būvuzņēmējs darbus organizē, koordinē ievērojot LR "Darba aizsardzības likuma" un tā papildinājumu - MK noteikumu Nr. 660 (2.10.2007.) "Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība", MK noteikumu Nr. 92 (25.02.2003.) "Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus" un MK noteikumu Nr.82 (17.02.2004.) "Ugunsdrošības noteikumi" prasības.

Visi būvniecības – montāžas un demontāžas darbi veicami stingrā saskaņā ar izstrādāto būvprojektu un Latvijas Būvnormatīvos noteikto būvdarbu veikšanas kārtību.

Darbu organizēšanas projekts izstrādāts lai:

- 1) nodrošinātu racionālu un kvalitatīvu būvdarbu izpildi atbilstoši Latvijas republikas normatīvo aktu prasībām;
- 2) sniegtu informāciju par būvdarbu veikšanas laikā veicamajiem darba aizsardzības, darba drošības tehnikas un ugunsdrošības pasākumiem;
- 2) novērstu esošo inženierkomunikāciju bojājumus būvdarbu veikšanas laikā;
- 3) nodrošinātu būvdarbu izpildes higiēniskumu, nekaitīgumu cilvēku veselībai un apkārtējai videi.

Objekta ģeogrāfiskais novietojums:

Att. Nr.1. Objekta atrašanās vieta

BŪVLAUKUMA ORGANIZĀCIJA

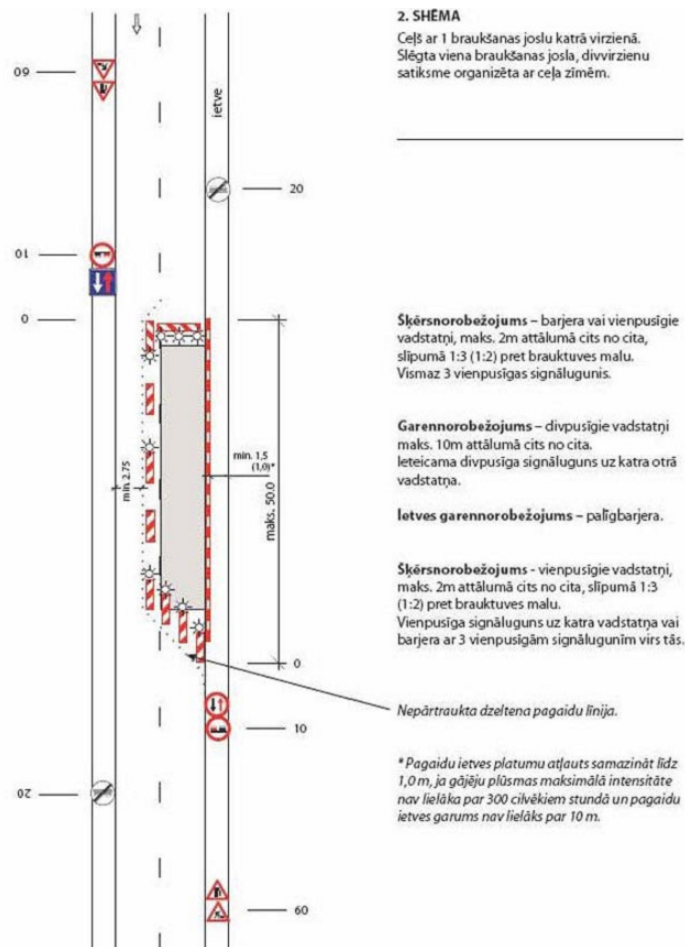
BŪVDARBU VEIKŠANAS VIETU NOROBEŽOŠANA

Satiksmes organizācija paredzēta atbilstoši MK noteikumos Nr. 421 „Noteikumi par darba vietu aprīkošanu uz ceļiem” dotajām tipveida shēmām.

Visiem rekonstrukcijas posmiem, veicot ceļa segas izbūves darbus, paredzēts transporta plūsmas no remontējamās brauktuves puses pārcelt uz otru brauktuves pusi.

Visās projekta izbūves vietās jānodrošina piekļuve privātīpašumiem, satiksmes organizācija paredzēta atbilstoši MK noteikumos Nr. 421 „Noteikumi par darba vietu aprīkošanu uz ceļiem” dotajām tipveida shēmām. Rekonstrukcijas ietvaros, veicot brauktuves segas demontāžas un jaunas segas izbūves darbus, paredzēts transporta plūsmas no remontējamās brauktuves puses pārcelt uz otru brauktuves joslu.

Būvdarbu laikā būvuzņēmējam masveidā pārvadājot kravas ir jāveic pievadceļu un ielu uzturēšana, atbilstoši „Ceļu specifikācijas 2015” 2.2. punktam, bedrīšu lāpīšana, iesēdumu labošana u.c. darbi, lai saglabātu un nepasliktinātu pievadceļu kopējo sākotnējo tehnisko stāvokli. Pirms darbu uzsākšanas par izmantojamajiem pievadceļiem jāvienojas ar Pasūtītāju un VAS “Latvijas Valsts ceļi”, jāveic to sākotnējā stāvokļa fotofiksācijas.

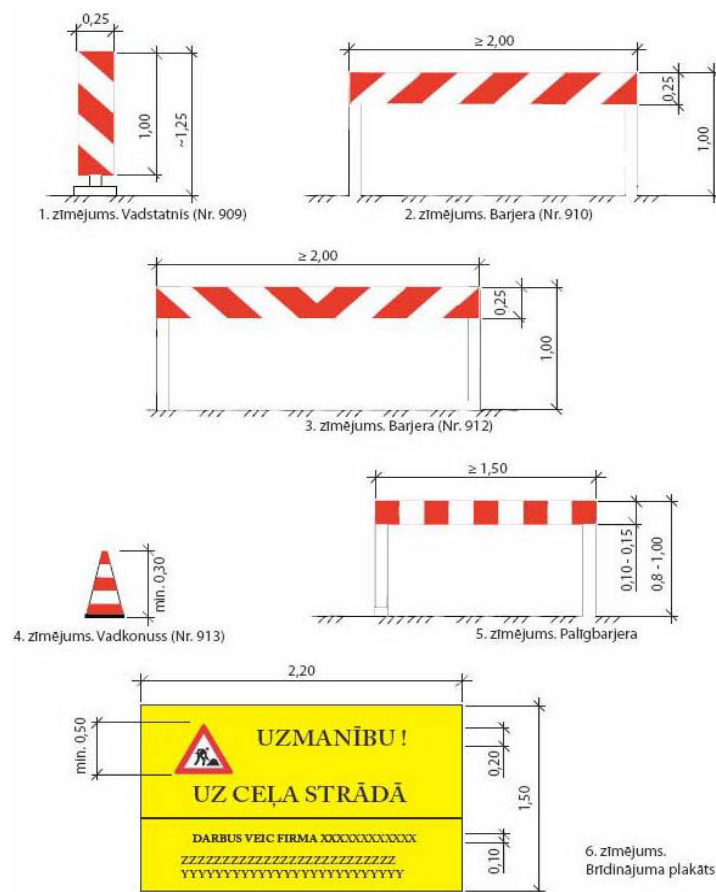
Shēma. Nr.1. Principiālā satiksmes organizācijas shēma brauktuves rekonstrukcijai.

Būvdarbu veicējam, balstoties uz doto Darbu organizācijas plānu, pirms būvdarbu uzsākšanas nepieciešams izstrādāt detalizētu Darbu veikšanas projektu, paredzot optimālus būvniecības posmus atbilstoši gadalaikam un būvuzņēmēja tehniskajām iespējām.

Ja būvdarbi tiek veikti vasaras sezonā, būvuzņēmējam jāparedz segumu laistīšana gan vietās, kur jau demontēts asfaltbetons, gan pievedceļos, ja pa tiem notiek intensīva kustība!

Būvdarbu zonā gan būvniecības laikā, gan pēc būvdarbu pabeigšanas un pirms būves nodošanas ekspluatācijā jābūt uzstādītām attiecīgajām ceļa zīmēm, atbilstoši MK noteikumiem Nr. 421 „Noteikumi par darba vietu aprīkošanu uz ceļiem”. Visā projekta teritorijā jānodrošina transportlīdzekļu un gājēju kustība, jānovāc visi šķēršļi un būvniecības atkritumi, kas var kavēt kustību vai apdraudēt satiksmes drošību.

VISĀ BŪVDARBU VEIKŠANAS LAIKĀ JĀNODROŠINA PIEKĻŪŠANA PRIVĀTĪPAŠUMIEM!

Attēls Nr.2 Būvdarbu gaitā izmantojamie pagaidu satiksmes organizācijas līdzekļi (zīmējumu numuri atbilstoši MK noteikumiem Nr. 421 „Noteikumi par darba vietu aprīkošanu uz ceļiem”).

Būvdarbi plānoti 4 kārtās. Būvlaukuma ģenerālplāns sagatavots visām daļām kopīgs, ja būvniecības laikā tiek apvienotas vairākas daļas un jaukta to secība, būvuzņēmējam izstrādājot darba veikšanas projektu jāpiedāvā būvlaukuma ģenerālplāna risinājums, kas ir jāsaskaņo ar Pasūtītāju. Būvlaukuma ģenerālplāns sagatavots sekojošām būvdarbu daļām:

1. būvniecības kārtā:

Pirmajā kārtā paredzēta ielas pārbūve ielas posmos no Gaujas ielas līdz Bebru ielai, no Bebru un Gaujas ielas krustojuma līdz Daugavas ielai.

2. būvniecības kārtā:

Otrajā kārtā paredzēta Daugavas ielas 29 auto stāvlaukuma pārbūve, Konrādu ielas no auto stāvlaukuma līdz Gaujas ielai pārbūve, Konrādu ielas 7 auto stāvlaukuma pārbūve, Konrādu ielas 8, 6, 4, 2 apgaismojuma izbūve.

3.būvniecības kārta:

Trešajā kārtā paredzēta Mārupes novada domes un kultūras nama teritorijas labiekārtošana Gaujas ielas, Daugavas ielas 29 auto stāvlaukuma, Daugavas ielas 31 un Daugavas teritoriju robežās. Konrādu ielas būves apdares risinājuma uzstādīšana.

4.būvniecības kārta:

Ceturtā kārtā paredzēta Bebru ielā 10 auto stāvlaukuma būvniecība pie rotācijas apļa.

Lai izvairītos no cilvēku iekļūšanas bīstamajās zonās, tās jānorobežo ar aizsarg nožogojumiem atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr.92. Objekta nožogojšanai paredzēts izmantot pagaidu pārvietojamo žogu.

PAGaidu ĒKAS UN BŪVES

Būvlaukuma teritorijā paredzēts izvietot sekojošas pagaidu ēkas un būves:

- 1) Birojs būvdarbu vadītājam/ strādājošo sadzīves telpa/ inventāra noliktava - pārvietojams, konteineru tipa, garums 6 m.
- 2) Pārvietojamā WC – mobilās BIO - tualetes, standarta tipa (atsevišķās kārtās).
- 3) Sarga telpa – pārvietojams, konteineru tipa, garums 3 m.

Norādītajām pagaidu ēkām un būvēm ir tikai rekomendējošs raksturs. Pirms būvdarbu veikšanas būvuzņēmējs, izstrādājot darbu veikšanas projektu, veic precīzus aprēķinus nepieciešamajam ēku un būvju daudzumam.

SATIKSMES ORGANIZĀCIJA BŪVLAUKUMĀ

Būvdarbu laikā transporta kustība objektā organizējama tā, lai transports neatrodas būvdarbu tehnikas darbu zonā. Būvuzņēmējam jāņem vērā tas, ka teritorijā ir ierobežota izmēra ceļi un laukumi. Izvēloties tehniku ar kādu paredzēts veikt būvdarbus, kā arī izvēloties transportu, ar kādu tiks veikta materiālu piegāde un būvgрузu aiztransportēšana no būvlaukuma, būvuzņēmējam jāņem vērā teritorijas īpatnības būvlaukumā.

Vispārīgi

Transporta kustība būvlaukumā un tā pievadceļos organizējama atbilstoši vispārējo ceļu satiksmes noteikumu prasībām. Maksimālais pieļaujamais transporta kustības ātrums būvlaukuma teritorijā - 5 km/h.

Būvuzņēmējs ir atbildīgs par satiksmes organizāciju būvlaukumā un pievadceļos, cik tālu tas attiecas uz būvdarbiem, un būvdarbu vietas aprīkošanu.

APSARDZES SISTĒMAS IZVEIDE

Būvuzņēmējam būvlaukumā jānodrošina ar darbu izpildi saistīto materiālo vērtību apsardzi. Būvlaukuma apsardze nodrošina pret nepiederošu personu (t.i. personu bez speciālas caurlaides) iekļūšanu būvlaukuma teritorijā, kā arī veic ienākošo/izejošo materiālu, elektroinstrumentu un iekārtu reģistrāciju un kontroli. Būvlaukuma apsardzes darbinieki jānodrošina ar mobilajiem sakaru līdzekļiem, kā arī to akumulatoru bateriju uzlādēšanas iespēju.

BŪVDARBU VEIKŠANA

Būvdarbu veikšanas laikā jāievēro videi draudzīgas (zaļās) būvniecības pamatprincipi:

- ilgtspējīgas dzīves vides attīstīšana;
- samazināts enerģijas patēriņš;
- samazināts ūdens patēriņš;
- videi un veselībai draudzīgu materiālu izvēle;
- atjaunojamu resursu izmantošana;
- paaugstināta ēku iekšējās vides kvalitāte;
- novatoriski risinājumi būvniecībā.

Visiem būvobjektā esošajiem strādniekiem ir jābūt kvalificētiem energoefektīvas būvniecības veikšanā. Nepieciešamības gadījumā būvuzņēmējam jāveic strādnieku apmācība, atbilstoši zaļā iepirkuma principiem, būvdarbu veikšanai.

Ierīkojot būvlaukumu, apgaismojumam jāizmanto energoefektīvas apgaismes ierīces. Visu būvniecības laiku jāseko līdzi energopatēriņam pie būvdarbu izpildes. Nav pieļaujama nelietderīga elektroierīču darbība. Ūdens resursu izmantošanas kontrole atbilstoši vides aizsardzības prasībām būvdarbu laikā un videi draudzīgas būvniecības pamatprincipiem. Pielietojamo darbu izpildes metožu un tehnoloģiju kvalitātes kontroli veic būvuzraugs un autoruzraugs, atbilstoši spēkā esošajiem likumiem un normatīvajiem aktiem.

Būvdarbi jāplāno un jāveic tā, lai trokšņa līmenis, kas nonāk līdz apkārtnē esošiem cilvēkiem, ir tik zems, ka neapdraud veselību un ļauj strādāt un atpūsties normālos apstākļos. Izmantojamajai būvniecības tehnikai jāatbilst galvenajiem ekomarkējuma Zilais eņģelis kritērijiem, kas ir ekomarkējums zema trokšņu līmeņa būvniecības iekārtām (RAL-UZ 53).

BŪVDARBU VEIKŠANAS DOKUMENTĀCIJA

Būvdarbu veikšanas laikā būvobjektā pastāvīgi jāatrodas sekojošai dokumentācijai:

- 1) būvatļaujai (kopijai),
- 2) darbu veikšanas projektam konkrētajā brīdī veicamo būvdarbu izpildei,
- 3) būvdarbu žurnālam,
- 4) autoruzraudzības žurnālam,
- 5) uzņēmēja līguma kopijai,
- 6) strādājošo sarakstam ar noslēgto darba līgumu kopijām,
- 7) strādājošo darba laika uzskaites tabulai,
- 8) darba drošības instruktāžas darba vietā žurnālam,
- 9) strādājošo identifikācijas kartēm ar fotogrāfijām.

Būvdarbu veikšanas laikā regulāri jāaizpilda Vispārējo būvnoteikumu 5.4. nodaļā norādītā dokumentācija.

Veicot atbildīgu būves konstrukciju, kā arī nākošajos darba posmos aizsegtu būves daļu izbūvi, pēc darbu pabeigšanas obligāti jāaizpilda nozīmīgo konstrukciju elementu un segto darbu pieņemšanas aktus. Darbu turpināšana bez minēto aktu noformēšanas kategoriski aizliegta. Sastādītos aktus reģistrē būvdarbu žurnālā. Būvdarbu žurnālā reģistrē arī būvei piegādāto materiālu sertifikātus un citus materiālu kvalitāti apliecinošus dokumentus.

BŪVDARBU VEIKŠANA

Vispārīgi

Būvuzņēmējam visu būvdarbu laiku jānodrošina piekļuves iespēja inženierkomunikāciju apkalpojošajiem dienestiem un teritorijas apsaimniekotājam, kuriem nepieciešams būvdarbu laikā atrasties pārbūvējamās teritorijas norobežotajās būvdarbu zonās. Pirms augstāk minēto personu ieiešanas būvlaukuma norobežotajā zonā, būvuzņēmējam jāveic drošības instruktāža par atrašanos būvlaukumā un jāizsniedz caurlaides. Pēc instruktāžas noklausīšanās, augstāk minētās personas veic atbilstošus ierakstus darba drošības žurnālā, ko apliecina ar savu parakstu, par drošības instruktāžas noklausīšanos.

Pirms būvniecības veicami būvobjekta sagatavošanas darbi, tajā skaitā pagaidu ceļu un laukumu izveidošana, pagaidu ēku un būvju uzstādīšana, būvmateriālu novietnes ierīkošana, pagaidu inženierkomunikāciju ierīkošana.

Uz visu attiecīgās būvniecības periodu, teritorijā esošajiem, saglabājamajiem kokiem, pie kuriem tuvāk par 5m notiek transporta kustība un būvniecības darbi, ap stumbriem uzstādāmi dēļu vairogi 2.50m augstumā.

Veicot būvgružu izvešanu, tas jāveic noslēgtos konteineros, vai pārklājot kravas nodalījumus ar tīklu, kas nepieļauj būvgružu izkrišanu no transportlīdzekļa.

Ja būvdarbu veikšanas gaitā parādās plaisas vai kādas citas deformācijas esošajām ēkām, darbi ir jāpārtrauc. Par radušos situāciju jāinformē būvuzraugs, Pasūtītājs un projektētāja uzņēmuma pārstāvis. Jāveic atsevišķa deformēto ēku vai konstrukciju apsekošana un jāsastāda tehniskā apsekojuma akts, kurā konstatēts konstrukciju tehniskais stāvoklis un sniegts atzinums, par to vai drīkst turpināt būvdarbus.

Pēc būvdarbu veikšanas atjaunojami visi sabojātie un būvdarbu laikā skartie segumi vismaz tādā stāvoklī, kādā tie bija pirms būvdarbu uzsākšanas.

Pirms darbu uzsākšanas būvuzņēmējam jāizstrādā darbu veikšanas projekts (DVP), un tas jāaskaņo likumā noteiktajā kārtībā. Darbu veikšanas projektā uzrādāms paredzētais darbu ilgums, būvdarbu tehnoloģiskie procesi un tehnoloģiskās shēmas.

Plānotā darbu secība uzrādīta būvdarbu veikšanas secības sadaļā.

Pirms būvdarbu uzsākšanas būvuzņēmējam jāveic drošības instruktāža personālam, kam nepieciešams uzturēties būvdarbu teritorijā.

BŪVDARBU VEIKŠANAS SECĪBA

DARBU IZPILDES SECĪBA

Pirms būvdarbu uzsākšanas būvdarbu veicējam ir pienākums savlaicīgi un pilnībā iepazīties ar visu projekta dokumentāciju, izstrādāt un saskaņot Darba veikšanas projektus (DVP) katram konkrētam darbu veidam un posmam.

Sagatavošanas darbi. Īpašuma robežu, sarkano līniju un aizsardzības zonu noteikšana dabā. Izbūvējamo objektu nospraušanu dabā veikt saskaņā ar projektu, projektam pievienoto koordinātu sarakstu un rasējumiem dwg formātā atbilstošā mērogā un koordinātu sistēmā. Segumu demontāžu veikt atbilstoši teritorijas sadaļas rasējumiem un darba daudzumu sarakstiem. Jādemontē visi segumi, kas pārklājas ar projektā paredzētajiem segumiem. Koku ciršanas vietas skatīt rasējumos un koku ciršanas sarakstā. Pirms katra koka ciršanas, saskaņot to ar Pasūtītāju. Pirms koku ciršanas jāveic ielas un ietvju apmaļu nospraušana dabā!

Segumu demontāžu veikt atbilstoši ceļu daļas rasējumiem un darba daudzumu sarakstiem. Jādemontē visi segumi, kas pārklājas ar projektā paredzētajiem segumiem.

Segumu demontāžas laikā nesabojāt esošās inženierkomunikācijas!

Vienu nedēļu pirms rakšanas darbu sākuma, rakstiski (iemetot paziņojumus pasta kastītēs vai citādi informējot) jābrīdina tos iedzīvotājus, pie kuru mājām nevarēs piebraukt ar automašīnām, norādot arī aptuvenu laiku, cik ilgi minētās neērtības plānotas. Traucēt

piebraukšanu īpašumiem atļauts tikai īpašos izņēmuma gadījumos, to iepriekš saskaņojot ar īpašniekiem. Visu būvdarbu periodu jānodrošina piekļūšana pieguļošo zemju īpašniekiem. Šajos paziņojumos arī jānorāda konstrukcijas, piem., sētas, kuras atrodas uz zemes gabala starp ielu un ielas sarkano līniju, kuras zemes gabala īpašniekam ir jānojauc vai jāpārvieta, kā arī kādi apstādījumi un citas lietas būvniecības laikā var tikt sabojātas joslā starp ielu un tās sarkano līniju. Paziņojumos jābrīdina iedzīvotājus, ka par kaitējumu, kas var rasties bērniem, tiem nokļūstot iežogotā būvlaukuma iekšpusē, atbildīgi ir vecāki.

Pirms būvdarbu uzsākšanas jāvienojas ar visiem lielajiem uzņēmumiem, kas izmanto ielu piekļuvei, lai varētu optimāli saskaņot izbūves grafiku ar to grafiku (piemēram, preču piegādes).

KOMUNIKĀCIJU IZBŪVE

Pirms ceļa konstrukcijas izbūves jāveic komunikāciju izbūve, to optimāli ir sākt uzreiz pēc esošā asfaltbetona seguma demontāžas. Apgaismojuma izbūvi iespējams veikt vienlaicīgi ar ielas seguma gultnes izstrādi vai salizturīgā slāņa būvniecību. Veicot to vēlāk, tranšejās nedrīkst bērt atpakaļ izrakto grunti, ja tā sajaucas ar esošo grunti vai citiem piemaisījumiem!

Lietus ūdens uztvērējakas iespējams izbūvēt vienlaicīgi ar ceļa segas konstrukcijas izbūvi, ievērojot būvniecības tehnoloģiju.

TERITORIJAS SADAĻAS IZBŪVE

Tranšejas jānorobežo tā, lai tajās nevarētu iekrist cilvēki, kuriem ir jāpārvietojas pa izraktā ceļa posmu. Izraktā ceļa posma galos jāuzstāda brīdinošus uzrakstus, naktī, arī brīdinošus gaismas signālus. Būvuzņēmējam jānodrošina ceļam blakus esošo māju iedzīvotāju drošu piekļuvi mājoklim, izbūvējot drošus tiltiņus vai laipas ar margām un izveidojot vismaz 60 cm platus tīrus gājēju celiņus.

Rakšanas darbu laikā un līdz pat tranšeju aizbēršanai nedrīkst pieļaut grunts blīvuma samazināšanos ap tranšejai paralēli ejošajām pazemes komunikācijām. Vietās, kur tranšejas šķērso esošās komunikācijas, rakšanas darbi jāveic to dienestu darbinieku klātbūtnē, kuri ekspluatēs šīs komunikācijas. Vietās, kur cauruļvadi jāiebūvē zem šķērsojošām komunikācijām, jāveic komunikāciju atšurfēšana, rakšanas darbus veicot ar rokām. Atraktas komunikācijas jānostiprina atbilstoši rakšanas darbus uzraugošo speciālistu norādījumiem.

Blakus kokiem rakšanas darbus, izmantojot tehniku, var veikt tikai tad, ja attālums no kokiem līdz tranšejas malai ir lielāks par 1,50 m. Ja attālums ir mazāks, koka saknes

jāatrok ar rokām vai speciālu sakņu atrakšanas tehniku (gaisa kompresoru).

Izrakto dažādu tipu grunti, jānober atsevišķi un nesajaucot, piemēram, ceļu materiālus, augsni, smiltis utt. Noberot grunti, jāuzmanās, lai nesabojātu tuvākos žogus, dzīvžogus un nepārslogotu tranšejas malas.

Ielas brauktuves un ietves izbūves secība (analoģiska visiem posmiem un kārtām):

- segumu demontāža;
- inženierkomunikāciju maģistrāļu, trašu izbūve;
- trases nospraušana dabā;
- esošo pazemes inženierkomunikāciju atrašanās vietas noteikšana apkalpojošās organizācijas pārstāvja klātbūtnē;

- karstā asfalta frēzēšana;
- brauktuves, nobrauktuvi un ietves gultnes izstrāde;
- kabeļu iečaulošana un rezerves cauruļu izbūve;
- lietus ūdens uztvērējaku izbūve;
- brauktuves un ietves segas pamatu konstrukcijas izbūve;
- apgaismojuma balstu izbūve;
- aku vāku augstuma regulēšana;
- brauktuves un nobrauktuvi segas izbūve;
- satiksmes organizācijas tehnisko līdzekļu un aprīkojuma izbūve.

Atkarībā no katras izbūves secības pozīcijas izpildes, jānodrošina apzaļumošana – lapu krūmu un koku stādīšana, zāliena ierīkošana, zaļās zonas sakārtošana.

BŪVNICĪBAS SAGATAVOŠANAS DARBI

Būvniecības sagatavošana būvlaukumā uzsākama tikai pēc būvatļaujas saņemšanas.

Uzsākot sagatavošanas darbus būvobjektā, galvenais būvuzņēmējs nozīmē atbildīgo darba aizsardzības speciālistu, ja objektā strādājošo skaits ir no 10 līdz 50 darbiniekiem.

Pirms būvniecības sagatavošanas darbu būvobjektā uzsākšanas būvvaldē jāiesniedz sekojoši dokumenti:

- 1) apdrošinātāja izsniegtu būvuzņēmēja (būvētāja) civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas polise,
- 2) būvniecība tiks veikta par valsts līdzekļiem, kā arī pasūtītājs pieprasa darbu būvuzraudzību - līguma kopiju par būvuzraudzību,
- 3) būvuzrauga saistību rakstu,
- 4) atbildīgā būvdarbu vadītāja saistību rakstu,

- 5) būvuzraudzības plāns,
- 6) būvdarbu žurnāls.

Pirms būvdarbi vēl nav uzsākti, galvenais būvuzņēmējs veic visus teritorijas aizsardzības darbus pret nelabvēlīgām dabas un ģeoloģiskām parādībām, kā arī esošās apbūves apstākļos iezīmē un norobežo bīstamās zonas, nosprauž esošo pazemes komunikāciju un citu būvju asis, vai iezīmē to robežas, kā arī nodrošina transportam un gājējiem drošu pārvietošanos un pieeju esošajām būvē un infrastruktūras objektiem.

Būvniecības sagatavošanas darbu laikā nepieciešams veikt sekojošus pasākumus:

- 1) teritorijas norobežošana;
- 2) būvdarbu vadītāja un strādnieku sadzīves telpu ierīkošanu;
- 3) instrumentu noliktavas ierīkošana;
- 4) pārvietojamās WC – mobilās Bio-tualetes, standarta tipa uzstādīšana;
- 5) sarga telpas konteineru uzstādīšanu;
- 6) būvgužu konteineru novietnes ierīkošanu;
- 7) būvtāfeles un drošības zīmju ierīkošanu pie ieejas būvlaukumā;
- 8) lielgabariņa būvmateriālu nokraušanas laukuma ierīkošanu;
- 9) beramo būvmateriālu atbērtņu ierīkošana.

Pirms būvniecības sagatavošanas darbu uzsākšanas veikt visus nepieciešamos saskaņošanas darbus.

BŪVDARBUVEIKŠANA UN KVALITĀTES KONTROLE

Saskaņā ar vispārīgajiem būvnot., Mk not. Nr.551 “Ostu hidrotehnisko, siltumenerģijas, gāzes un citu, atsevišķi neklasificētu, inženierbūvju būvnoteikumi”. Būvdarbu kvalitātes kontrole sevī ietver:

1) Par darba aizsardzību būvlaukumā atbilstoši kompetencei ir atbildīgs būvdarbu veicēja (galvenā būvdarbu veicēja) atbildīgais būvdarbu vadītājs, bet par atsevišķiem darbu veidiem – atsevišķu būvdarbu veicēju būvdarbu vadītāji. Būvdarbu vadītāji ievēro darba aizsardzības koordinators norādījumus.

2) Autotransporta un pašgājēju mehānismu kustību būvlaukumā organizē saskaņā ar darbu veikšanas projektu, būvnormatīviem un ceļu satiksmes noteikumiem.

3) Par būvdarbu kvalitāti ir atbildīgs būvdarbu veicējs. Būvdarbu kvalitāte nedrīkst būt zemāka par Latvijas būvnormatīvos un attiecīgajos standartos, apbūves noteikumos un citos normatīvajos aktos vai būvdarbu līgumā noteiktajiem būvdarbu kvalitātes rādītājiem.

4) Būvdarbu kvalitātes kontroles sistēmu katrs būvdarbu veicējs izstrādā atbilstoši savam profilam, veicamo darbu veidam un apjomam. Būvdarbu kvalitātes kontrole ietver:

- 4.1) būvdarbu veikšanas dokumentācijas, piegādāto materiālu, izstrādājumu un konstrukciju, ierīču, mehānismu un līdzīgu iekārtu sākotnējo kontroli;
  - 4.2) atsevišķu darba operāciju vai darba procesa tehnoloģisko kontroli;
  - 4.3) pabeigtā (nododamā) darba veida vai būvdarbu cikla (konstrukciju elementa) noslēguma kontroli.
- 5) Darbi, kuru pārbaude pēc pilnīgas būvdarbu pabeigšanas nav iespējama, pieņemami ar segto darbu aktu uzreiz pēc to izpildes.
- 6) Pabeigtās nozīmīgās konstrukcijas un segtos darbus, kā arī izbūvētās ugunsdrošībai nozīmīgas inženiertehniskās sistēmas (ārējā un iekšējā ugunsdzēsības ūdensapgādes sistēma, automātiskā un neautomātiskā uguns aizsardzības sistēma) pieņem ekspluatācijā ar pieņemšanas aktu (8., 9. un 10. pielikums).
- 7) Nav pieļaujama būvdarbu turpināšana, ja pasūtītājs vai būvuzraugs (ja būvniecībai tiek veikta būvuzraudzība) un būvdarbu veicēju pārstāvji nav sastādījuši un darbu izpildes vietā parakstījuši segto darbu pieņemšanas aktu. Ja būvuzraugs vai autoruzraugs konstatē veikto darbu neatbilstību būvprojektam vai būvdarbu tehnoloģijas prasībām, turpmāki darbi jāpārtrauc un jāveic attiecīgs ieraksts būvdarbu vai autoruzraudzības žurnālā, norādot izpildes termiņu. Tikai tad, kad visas šajā punktā minētās personas ir parakstījušas attiecīgo segto darbu aktu, darbi turpināmi.
- 8) Ja būvdarbu gaitā veidojas pārtraukums, kura laikā iespējami ar aktu pieņemto segto darbu bojājumi, pirms būvdarbu atsākšanas veic atkārtotu iepriekš veikto segto darbu kvalitātes pārbaudi un sastāda attiecīgu aktu.
- 9) Pasūtītājs būvdarbu kvalitātes kontrolei vispārīgajos būvnoteikumos noteiktajos gadījumos pieaicina būvuzraugu.
- 10) Pasūtītājs autoruzraudzības veikšanai vispārīgajos būvnoteikumos noteiktajos gadījumos pieaicina būvprojekta izstrādātāju.
- 11) Ja būvdarbi tiek veikti strādājošā uzņēmumā, tos saskaņo ar uzņēmuma vadību.

VIDES AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS BŪVDARBU LAIKĀ

- 1) Būvniecības un pārbūves darbu laikā nodrošināt apkārtējās vides aizsardzību no piesārņošanas ar būvmateriālu atkritumiem un naftas produktiem no celtniecības tehnikas;
- 2) Būvniecības un pārbūves laikā radušos sadzīves un bīstamos atkritumus savākt īpaši tam paredzētās vietās un apsaimniekošanu veikt atbilstoši "Atkritumu apsaimniekošanas likuma" 13. un 14. pantiem, atkritumus nodot atkritumu apsaimniekotājiem, kuri ir saņēmuši attiecīgo atkritumu veidu apsaimniekošanas atļaujas;

3) Aizliegts sajaukt būvniecības un demontāžas darbu laikā radušos sadzīves un bīstamos atkritumus atbilstoši "Atkritumu apsaimniekošanas likuma" 16. un 17. pantam.

4) Saskaņā ar vispārīgajiem būvnot., Mk not. Nr.551 "Ostu hidrotehnisko, siltumenerģijas, gāzes un citu, atsevišķi neklasificētu, inženierbūvju būvnoteikumi" (7.5. nodaļas 99. punkts). Būvdarbi organizējami un veicami tā, lai kaitējums videi būtu iespējami mazāks. Vides un dabas aizsardzības, sanitārajās un drošības aizsargjoslās būvdarbi organizējami un veicami, ievērojot tiesību aktos noteiktos ierobežojumus un prasības. Dabas resursu patēriņam jābūt ekonomiski un sociāli pamatotam.

Atkritumu apsaimniekošanu veikt saskaņā ar vietējas pašvaldības saistošos noteikumos noteikto atkritumu apsaimniekošanas plānu.

Būvuzņēmējam jāizmanto piemērotas metodes, lai samazinātu un pārstrādātu būvniecības procesā radītos atkritumus.

Atkritumu apsaimniekošana veicama atbilstoši ieteikumiem par videi draudzīgu būvniecību tā, lai netiktu apdraudēta cilvēku dzīvība un veselība, kā arī personu manta, un tā nedrīkst negatīvi ietekmēt vidi, tai skaitā:

1. radīt apdraudējumu ūdeņiem, gaisam, augsnei, kā arī florai un faunai;
2. radīt traucējošus trokšņus vai smakas;
3. nelabvēlīgi ietekmēt ainavas un īpaši aizsargājamās teritorijas;
4. piesārņot un piegružot vidi.

Būvgružu savākšanas un izvešanas noteikumi jānorāda Darbuzņēmēju līgumos.

Būvgružu transportēšana no stāviem jānodrošina pa slēgtām novadcaurulēm. Būvgružu konteineriem jābūt nosegtiem. Izvedot būvgružus, tos jānosedz ar brezentu vai speciālu tīklu.

Būvniecības laikā būvobjektā jāievēro ūdens resursu lietotāja galvenie pienākumi, kas atbilstoši ieteikumiem par videi draudzīgu būvniecību ir tieši vai pastarpināti saistīti ar būvniecību:

- lietojot ūdens resursus, jāievēro ūdens objektam noteiktos izmantošanas mērķus, vides kvalitātes mērķus un kvalitātes normatīvus, atļauju nosacījumus, veselības aizsardzības, būvniecības noteikumus un citos normatīvajos aktos ietvertās prasības;
- nodrošināt ūdens kvalitātes un kvantitātes saglabāšanu savā īpašumā vai lietošanā esošajos ūdens objektos un teritorijā;
- veikt visas ar ūdens resursu lietošanu saistītās darbības tā, lai nepasliktinātu pazemes un virszemes ūdeņu stāvokli, nenodarītu kaitējumu cilvēku veselībai vai

videi, arī ūdens ekosistēmām un no tām tieši atkarīgajām sauszemes ekosistēmām, kā arī neradītu apstākļus, kas veicina plūdus vai zemes izkalšanu;

- ievērot citu ūdens resursu lietotāju un ūdens objektiem piegulošās zemes īpašnieku tiesības.

Būvdarbi jāplāno un jāveic tā, lai trokšņa līmenis, kas nonāk līdz apkārtējo ēku iemītniekiem un apkārtnē esošiem cilvēkiem, ir tik zems, ka neapdraud veselību un ļauj strādāt un atpūsties normālos apstākļos. Izmantojamajai būvniecības tehnikai jāatbilst galvenajiem ekomarkējuma Zilais eņģelis kritērijiem, kas ir ekomarkējums zema trokšņu līmeņa būvniecības iekārtām (RAL-UZ 53).

Pieļaujamais trokšņa līmenis darba stundās:

Trokšņa ekspozīcijas līmenis	Pieļaujamais trokšņa ekspozīcijas ilgums
87dB(A) (0.447Pa)	8h 00 min
88dB(A) (0.502Pa)	6h 21 min
89dB(A) (0.564Pa)	5h 02 min
90dB(A) (0.632Pa)	4h 00 min
91dB(A) (0.710Pa)	3h 10 min
92dB(A) (0.796Pa)	2h 32 min
93dB(A) (0.893Pa)	2h 00 min
94dB(A) (1.002Pa)	1h 36 min
95dB(A) (1.125Pa)	1h 16 min
96dB(A) (1.262Pa)	1h 00 min

INŽENIERBŪVES PIEŅEMŠANA EKSPLUATĀCIJĀ

Izpildīto darbu pieņemšanu ekspluatācijā veic saskaņā ar Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumu Nr. 551 "Ostu hidrotehnisko, siltumenerģijas, gāzes un citu, atsevišķi neklasificētu, inženierbūvju būvnoteikumi" 8.nodaļas "Pieņemšana ekspluatācijā un atsevišķu darbu pabeigšana" prasībām.

1) Otrās grupas inženierbūves pieņemšanu ekspluatācijā ierosina pasūtītājs. Pirms inženierbūves pieņemšanas ekspluatācijā ierosināšanas inženierbūvei veic izpildmērījumu un kadastrālo uzmērīšanu, ja attiecīgā inženierbūve atbilstoši normatīvajiem aktiem tiek kadastrāli uzmērīta.

2) Pēc pasūtītāja rakstiska pieprasījuma institūcijas, kuras izdevušas tehniskos vai īpašos noteikumus, pārbauda un 14 dienu laikā pēc iesnieguma saņemšanas atbilstoši

kompetencei sniedz atzinumu par inženierbūves gatavību ekspluatācijai, tās atbilstību tehniskajiem vai īpašajiem noteikumiem un normatīvo aktu prasībām. Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas atzinums ir nepieciešams, ja tas noteikts nekustamā valsts aizsargājamā kultūras pieminekļa pārveidošanas atļaujā. Veselības inspekcijas atzinums ir nepieciešams, ja nododamajai inženierbūvei normatīvajos aktos ir noteiktas obligātās higiēnas prasības.

3) Ierosinot inženierbūves pieņemšanu ekspluatācijā, pasūtītājs būvvaldē (Būvniecības likuma 6.1 panta pirmās daļas 1. punktā minētajos gadījumos – birojā) iesniedz šādus dokumentus (oriģinālus):

- 3.1. apliecinājumu par inženierbūves gatavību ekspluatācijai (11. pielikums);
- 3.2. būvprojekta izmainītās daļas, kuras būvdarbu veikšanas laikā pieļaujams veikt saskaņā ar vispārīgajos būvnoteikumos noteikto;
- 3.3. inženierbūves novietojuma izpildmērījuma plānu;
- 3.4. aktuālu kadastrālās uzmērīšanas lietu, ja attiecīgā inženierbūve atbilstoši normatīvajiem aktiem tiek kadastrāli uzmērīta;
- 3.5. šo noteikumu 129. un 130. punktā minēto institūciju atzinumus;
- 3.6. būvdarbu žurnālu un nozīmīgo konstrukciju un segto darbu pieņemšanas aktus;
- 3.7. būvprojektā paredzēto tehnoloģisko iekārtu, speciālo sistēmu un iekārtu pārbaudes protokolus un pieņemšanas aktus, kā arī atbilstības apliecinājumus, ja to nepieciešamību nosaka normatīvie akti par iekārtu drošību;
- 3.8. iebūvēto būvizstrādājumu atbilstību apliecinošu dokumentāciju;
- 3.9. autoruzraudzības žurnālu, ja būvdarbu laikā ir veikta autoruzraudzība normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;
- 3.10. būvprojekta izstrādātāja atzinumu par inženierbūves atbilstību būvprojektam, ja nav veikta autoruzraudzība;
- 3.11. būvuzrauga pārskatu par būvuzraudzības plāna izpildi, ja būvdarbu laikā ir veikta būvuzraudzība normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

4) Inženierbūvi pieņem ekspluatācijā būvvalde vai birojs. Birojs pieņemšanas procesā pieaicina būvvaldes amatpersonu, ja būvvalde ir izteikusi vēlmi tajā piedalīties. Pieaicinātā būvvaldes amatpersona paraksta aktu par inženierbūves pieņemšanu ekspluatācijā.

5) Pasūtītājs, pieaicinot būvdarbu veicēju vai tā pilnvarotu pārstāvi, uzrāda būvvaldei vai birojam inženierbūvi.

6) Būvvaldes vai biroja uzdevums ir novērtēt inženierbūves gatavību ekspluatācijai, pamatojoties uz būvvaldē vai birojā iesniegtajiem šo noteikumu 131. punktā minētajiem dokumentiem, kā arī atbilstību normatīvajiem aktiem būvniecības jomā.

7) Būvvalde vai birojs inženierbūves pieņemšanas procesā pieaicina būvuzraugu, ja veikta būvuzraudzība, un būvprojekta izstrādātāju, ja viņš nav veicis autoruzraudzību un sniedzis atzinumu. Būvuzraugs un pieaicinātais būvprojekta izstrādātājs paraksta aktu par inženierbūves pieņemšanu ekspluatācijā.

8) Būvvalde vai birojs nav tiesīgs pieņemt inženierbūvi ekspluatācijā, ja kāda no šo noteikumu 129. vai 130. punktā minētajām institūcijām nav sniegusi pozitīvu atzinumu par inženierbūves gatavību nodošanai ekspluatācijā.

9) Inženierbūves kārtu var pieņemt ekspluatācijā, ja tās būvdarbi ir pilnīgi pabeigti un ir veikti visi attiecīgajai inženierbūves kārtai paredzētie ugunsdrošības, darba aizsardzības un vides aizsardzības pasākumi, kā arī izdarīts viss projektā paredzētais, lai nodrošinātu vides pieejamību.

10) Ierīkojamas, pārbūvējamas un atjaunojamas inženierbūves inženiertīklus, par kuru izbūvi izsniegta ar attiecīgo inženierbūvi vienota būvatļauja, atļauts pievienot ekspluatācijā esošiem inženiertīkliem un uzsākt to ekspluatāciju, pirms ir saņemts akts par inženierbūves pieņemšanu ekspluatācijā, ja par attiecīgo inženiertīklu gatavību nodošanai ekspluatācijā atbilstoši būvprojektam un izpildedokumentācijai ir parakstīti šo noteikumu 129. punktā minētie atzinumi.

11) Būvvalde vai birojs 14 dienu laikā pēc apliecinājuma par inženierbūves gatavību ekspluatācijai saņemšanas, saskaņojot ar pasūtītāju inženierbūves uzrādīšanas termiņu, ar aktu pieņem inženierbūvi ekspluatācijā (turpmāk – akts) (12. pielikums) vai pieņem lēmumu par konstatētajām atkāpēm.

12) Ja inženierbūvi pieņem ekspluatācijā ziemā, labiekārtošanas darbus (piemēram, teritorijas apzaļumošanu, piebrauktuvi, ietvi, saimniecības, rotaļu un sporta laukumu seguma virsslāņa uzklāšanu) un fasādes fragmentu apdari var veikt minētajiem darbiem labvēlīgā sezonā, bet tie jāpabeidz līdz kārtējā gada 1. jūnijam.

13) Saskaņā ar šo noteikumu 141. punktu atliktos būvdarbus un to veikšanas termiņus ieraksta aktā. Aktā minēto atlikto būvdarbu pabeigšanu noteiktajos termiņos kontrolē būvinspektors.

14) Ja, pamatojoties uz vienu būvprojektu un būvatļauju, ekspluatācijā tiek pieņemtas vairākas inženierbūves, akta sesto sadaļu "Inženierbūves tehniski ekonomiskie rādītāji" aizpilda katrai būvei atsevišķi.

15) Aktā norāda ar pasūtītāju un būvdarbu veicēju saskaņotu termiņu, kurā pasūtītājs var prasīt, lai būvdarbu veicējs par saviem līdzekļiem novērs būvdarbu defektus, kas atklājušies pēc inženierbūves pieņemšanas ekspluatācijā. Minētais termiņš, skaitot no akta parakstīšanas dienas, nedrīkst būt mazāks par:

16.1 trim gadiem otrās grupas inženierbūvei;

17) Inženierbūve ir uzskatāma par pieņemtu ekspluatācijā ar akta parakstīšanas dienu.

18) Ja inženierbūve netiek pieņemta ekspluatācijā, būvvalde pieņem lēmumu par konstatētajām atkāpēm. Minētajā lēmumā norāda konstatētās atkāpes no akceptētās būvniecības ieceres vai būvniecību reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem un termiņu atkāpju novēršanai.

19) Pēc šo noteikumu 148. punktā minētajā lēmumā norādīto atkāpju novēršanas pasūtītājs atkārtoti vēršas būvvaldē vai birojā. Ja pasūtītājs ir novērsis lēmumā norādītās atkāpes, būvvalde vai birojs ar aktu pieņem inženierbūvi ekspluatācijā.

DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS BŪVDARBU LAIKĀ

Pirms darbu uzsākšanas būvlaukumā darba devējs veic nodarbināto darba drošības un veselības aizsardzības apmācību, kas ietver:

- 1) ievadinstruktažu, nodarbinātajam stājoties darba attiecībās ar darba devēju,
- 2) instruktažu darba vietā:
  - 2.1) sākotnējo- uzsākot darbu objektā;
  - 2.2) atkārtoto
  - 2.3) neplānoto un mērķa instruktažu.

Pēc strādājošo zināšanu pārbaudes, instruktažas veicējs veic atzīmes attiecīgos darba instruktažas žurnālos.

Pirms būvdarbu uzsākšanas nozīmētais darba drošības koordinators sastāda objekta darba aizsardzības plānu, saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr. 92 IV nodaļu, kā arī nosūta Valsts darba inspekcijai iepriekšēju paziņojumu par būvdarbu veikšanu. Sastādīto darba aizsardzības plānu un iepriekšējā paziņojuma par būvniecības uzsākšanu kopijas darba aizsardzības koordinators novieto objektā visiem pieejamā labi redzamā vietā un nepieciešamības gadījumā regulāri atjauno.

Darba aizsardzības koordinatora prasību izpilde būvdarbos nodarbinātajām personām ir obligāta.

Būvlaukumā galvenais būvuzņēmējs izstrādā būvobjekta iekšējās kārtības, darba drošības, ugunsdrošības un apsardzes noteikumus, ievērojot Latvijas Republikas likumus

un saistošos normatīvos aktus. Ar augstāk minētajiem noteikumiem Galvenais būvuzņēmējs iepazīstina visus darbuzņēmējus un būvniecības procesā iesaistītas personas, ja viņu darbs ir saistīts ar būvobjekta apmeklēšanu, par to apliecinot ar savu parakstu reģistru žurnālā.

Būvuzņēmējs organizē visu darbinieku veselības uzraudzību, īpaši vēršot uzmanību darbiniekiem, kuru darbs saistīts ar kāpšanu un strādāšanu augstumā, saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude" (spēkā no 01.04.2009.).

Būvobjektā jāiekārto ar informācijas zīmēm apzīmētas pirmās medicīniskas palīdzības sniegšanas vietas (atkarībā no nodarbināto skaita un piekļūšanas), sakari neatliekamās palīdzības izsaukšanai ar norādītiem tālruna numuriem attiecīgā dienesta izsaukšanai (ugunsdzēsības un glābšanas, policijas, ātrās medicīniskas palīdzības un citi dienesti) .

Visi nodarbinātie jānodrošina ar atbilstoši individuālas aizsardzības līdzekļiem ar EC marķējumu un atbilstošām lietošanas instrukcijām (īpaša uzmanība tiek pievērsta galvas aizsardzībai (aizsargķiveres) un atbilstoši darba apaviem (ar pēdu, purngala aizsardzību). Būvdarbu vadītājs kontrolē IAL (individuālo aizsardzības līdzekļu) pielietošanu atbilstoši darba aizsardzības instrukcijai, būvobjekta iekšējās kārtības un Ministru kabineta noteikumu Nr. 372 "Darba aizsardzības prasības, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus" prasībām.

Būvobjektā izmantotajam darba aprīkojumam ir jābūt ar EC marķējumu un ar atbilstošām lietošanas instrukcijām. Būvobjektā izmantotajam darba aprīkojumam, kurš ir iekļauts bīstamo iekārtu sarakstā, saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.384 "Noteikumi par bīstamajām iekārtām", ir jāveic uzraudzība saskaņā ar Latvijas Republikā izdoto likumu "Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību". Šo iekārtu apkalpojošais personāls ir speciāli apmācīti darbinieki (operatori, vadītāji, stropetāji), kuriem ir apliecināti dokumenti. Prasību ievērošanu kontrolē galvenā būvuzņēmēja atbildīgais būvdarbu vadītājs.

Būvuzņēmējam organizējot darbinieku apmācību, tos obligāti jāapmāca drošai smagumu celšanai un pārvietošanai saskaņā ar MK noteikumu Nr.344 "Darba aizsardzības prasības, pārvietojot smagumus" prasībām.

Par darba aizsardzības un ugunsdrošības plāna prasību ievērošanu un realizēšanu atbildīgs ir Galvenā būvuzņēmēja atbildīgais būvdarbu vadītājs.

DARBA DROŠĪBAS PRASĪBAS, STRĀDĀJOT AUGSTUMĀ

Visi darbi, kuros strādājošais atrodas 1,5m un augstāk no drošas atbalsta plaknes, veicami saskaņā ar LR MK 2002. gada 13.12. noteikumu Nr. 526 "Darba aizsardzības prasības, lietojot darba aprīkojumu" un LR MK 2014.gada 18.03. noteikumu Nr. 143 "Darba aizsardzības prasības, strādājot augstumā" prasībām.

Darba devējs nodrošina, lai nodarbinātie, kas strādā augstumā (1,5 m un augstāk), darbu veic uz stabilas un drošas virsmas, neradot risku savai un citu drošībai un veselībai, kā arī ievērojot ergonomikas prasības un principus. Strādājot augstumā, kāpnes par darba vietu izmanto vienīgi tad, ja risks nodarbināto drošībai un veselībai ir samazināts līdz minimumam un ja darba aprīkojumu lieto neilgu laiku vai darba laukumam ir specifiski apstākļi, kurus darba devējs nevar mainīt (pārveidot).

Pirms uzsākt darbu augstumā, darba devējs novērtē attiecīgās darba vides riskus atbilstoši normatīvajiem aktiem par darba vides iekšējās uzraudzību un nosaka pasākumus darba vides riska samazināšanai vai tā novēršanai.

Ja darbs veicams augstumā, jo īpaši, ja darba virsma ir no neizturīgiem materiāliem, darba virsmu nožogo un nostiprina, lai tā būtu stabila, nekustīga un neradītu risku nodarbināto un citu cilvēku drošībai un veselībai, kā arī nodrošina, lai tiktu ievērotas ergonomikas prasības un principi.

Darbu augstumā atļauts veikt tikai ar piemērotu un normatīvajiem aktiem par darba aizsardzības prasībām atbilstošu darba aprīkojumu, kā arī izmantojot kolektīvos aizsardzības līdzekļus, kas novērš kritiena risku. Ja šāda aprīkojuma lietošana nav iespējama darba rakstura dēļ, darba devējs nodarbinātajiem nodrošina drošu piekļūšanu darba vietai un apgādā ar individuālajiem aizsardzības līdzekļiem, kuri projektēti kritiena ierobežošanai un apturēšanai. Darba devējs nodrošina darba aprīkojuma un aizsardzības līdzekļu lietošanu saskaņā ar ražotāja instrukciju un tehnisko dokumentāciju, kā arī darba aizsardzības instrukcijās noteiktajām prasībām.

Ja rodas avārijas situācija, strādājošiem nekavējoties jāpārtrauc darbs, jāizslēdz visas darbojošās iekārtas un jāveic nepieciešamie drošības pasākumi, bet ja tas nav iespējams, darbs jāpārtrauc, līdz bīstamība ir novērsta.

Darbus augstumā atļauts veikt vienīgi tad, ja laikapstākļi nerada risku nodarbināto drošībai un veselībai.

DARBA DROŠĪBAS PRASĪBAS, SĀKOT DARBU

Pirms darba uzsākšanas jāuzvelk spectērps, jāuzliek aizsargķivere un jāuzvelk cimdi. Pirms darbu sākuma jāpārlicinās par aizākēšanas un iežogojšanas ierīču izturību

un stabilitāti, kā arī vai var droši pārvietoties. Nepieciešamības gadījumā novietot un nostiprināt pārnēsājamās trepes.

Jāsagatavo tara, instrumenti, palīgierīces, kas nepieciešamas darbam. Jāpārbauda, vai tie ir darba kārtībā.

DARBA DROŠĪBAS PRASĪBAS, PĀRVIETOJOT SMAGUMUS

Pārvietojot smagumus, jāievēro sekojošas prasības:

- 1) Pārvietojamā krava nedrīkst būt pārāk smaga vai liela,
- 2) Krava nedrīkst būt neparocīga vai grūti satverama,
- 3) Kravai jābūt stabilai, tās saturs nedrīkst sakustēties,
- 4) Krava jāpārvieto, turot tuvu pie ķermeņa, izvairoties no ķermeņa saliekšanas vai pagriešanas,
- 5) Kravas pārvietošanas vieta nedrīkst būt pārāk šaura, tai jābūt pietiekami apgaismotai,
- 6) Pamatne, pa kuru pārvietojas strādnieks ar kravu, nedrīkst būt slidena,
- 7) Nav pieļaujama kravas pārvietošana ar rokām lielā attālumā.

DARBA DROŠĪBAS PRASĪBAS, DARBU BEIDZOT

Aizliegts atstāt darba vietā uzliesmojošus materiālus un viegli uzliesmojošu šķidrumu tukšo taru. Tukšo taru jānoliek tās glabāšanas vietās.

Maiņas beigās un beidzot darbu, jāsavāc materiāla atgriezumus un atkritumus.

Nodot instrumentus, materiālus un inventāru noliktavā vai nolikt paredzētā vietā. Paziņot darbu vadītājam par bojājumiem vai traucējumiem, kas radušies darbu laikā.

DARBA AIZSARDZĪBAS PLĀNS

Riska faktori:

Darba devējs nodrošina, lai nodarbinātie, kas strādā augstumā (1,5 m un augstāk), darbu veic uz stabilas un drošas virsmas, neradot risku savai un citu drošībai un veselībai, kā arī ievērojot ergonomikas prasības un principus. Strādājot augstumā, kāpnes par darba vietu izmanto vienīgi tad, ja risks nodarbināto drošībai un veselībai ir samazināts līdz minimumam un ja darba aprīkojumu lieto neilgu laiku vai darba laukumam ir specifiski apstākļi, kurus darba devējs nevar mainīt (pārveidot).

Pirms uzsākt darbu augstumā, darba devējs novērtē attiecīgās darba vides riskus atbilstoši normatīvajiem aktiem par darba vides iekšējās uzraudzību un nosaka pasākumus darba vides riska samazināšanai vai tā novēršanai.

Ja darbs veicams augstumā, jo īpaši, ja darba virsma ir no neizturīgiem materiāliem, darba virsmu nožogo un nostiprina, lai tā būtu stabila, nekustīga un neradītu risku nodarbināto un citu cilvēku drošībai un veselībai, kā arī nodrošina, lai tiktu ievērotas ergonomikas prasības un principi.

Darba aizsardzības pasākumi:

Darba aizsardzības pasākumi veicami atbilstoši šī objekta darba aizsardzības plānam. Ja šajā darba aizsardzības plāna kādā jomā nav noteiktas konkrētas prasības, tad galvenais būvuzņēmējs darbus organizē, koordinē ievērojot LR "Darba aizsardzības likuma" un tā papildinājumu - MK noteikumu Nr. 660 (2.10.2007.) "Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība", MK noteikumu Nr. 92 (25.02.2003.) "Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus" un MK noteikumu Nr.238 (01.09.2016.) "Ugunsdrošības noteikumi" prasības.

Vispārīgi

Būvlaukumā galvenais būvuzņēmējs izstrādā būvobjekta iekšējās kārtības, darba drošības, ugunsdrošības un apsardzes noteikumus, ievērojot Latvijas Republikas likumus un saistošos normatīvos aktus. Ar augstāk minētajiem noteikumiem Galvenais būvuzņēmējs iepazīstina visus darbuzņēmējus un būvniecības procesā iesaistītas personas, ja viņu darbs ir saistīts ar būvobjekta apmeklēšanu, par to apliecinot ar savu parakstu reģistru žurnālā.

Būvuzņēmējs organizē visu darbinieku veselības uzraudzību, īpaši vēršot uzmanību darbiniekiem, kuru darbs saistīts ar kāpšanu un strādāšanu augstumā, saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude" (spēkā no 01.04.2009.).

Būvobjektā jāiekārto ar informācijas zīmēm apzīmētas pirmās medicīniskas palīdzības sniegšanas vietas (atkarībā no nodarbināto skaita un piekļūšanas), sakari neatliekamās palīdzības izsaukšanai ar norādītiem tālruņa numuriem attiecīgā dienesta izsaukšanai (ugunsdzēsības un glābšanas, policijas, ātrās medicīniskas palīdzības un citi dienesti).

Visi nodarbinātie jānodrošina ar atbilstošiem individuālas aizsardzības līdzekļiem ar EC marķējumu un atbilstošām lietošanas instrukcijām (īpaša uzmanība tiek pievērsta galvas aizsardzībai (aizsargķiveres) un atbilstošiem darba apaviem (ar pēdu, purgala aizsardzību). Būvdarbu vadītājs kontrolē IAL (individuālo aizsardzības līdzekļu) pielietošanu atbilstoši darba aizsardzības instrukcijai, būvobjekta iekšējās kārtības un

Ministru kabineta noteikumu Nr. 372 "Darba aizsardzības prasības, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus" prasībām.

Būvobjektā izmantotajam darba aprīkojumam ir jābūt ar EC marķējumu un ar atbilstošām lietošanas instrukcijām. Būvobjektā izmantotajam darba aprīkojumam, kurš ir iekļauts bīstamo iekārtu sarakstā, saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.384 "Noteikumi par bīstamajām iekārtām", ir jāveic uzraudzība saskaņā ar Latvijas Republikā izdoto likumu "Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību". Šo iekārtu apkalpojošais personāls ir speciāli apmācīti darbinieki (operatori, vadītāji, stropetāji), kuriem ir apliecināti dokumenti.

UGUNSDROŠĪBAS PASĀKUMI

Par ugunsdrošības prasību ievērošanu būvobjektā un būvdarbu izpildes gaitā atbild būvdarbu veicējs (būvētājs vai būvuzņēmējs). Vispārīgās ugunsdrošības prasības, nosaka Ministru kabineta noteikumu Nr.238, izdotu Rīgā, 2016. gada 19. aprīlī, 3. nodaļa.

Būvobjektu jānodrošina ar ugunsdrošībai lietojamajām drošības zīmēm atbilstoši LVS 446 prasībām.

Aizliegts izmantot atklātu uguni tuvāk par 10 metriem no vietām, kur notiek vielu vai materiālu sajaukšana ar sprādzienbīstamām, viegli uzliesmojošām vai uzliesmojošām vielām.

Objektā izvietojami ūdens-putu (4 l) ugunsdzēsamie aparāti, to atrašanās vietas apzīmējot ar atbilstošām zīmēm.

Ugunsbīstamo darbu veikšanai pagaidu vietās atļauts veikt pēc juridiskās personas, kas veic būvdarbus, vadītāja vai tā rakstiski nozīmētas personas rakstiskas atļaujas saņemšanas. Atļaujā norāda darbu veidu, vietu, laiku un ugunsdrošības pasākumus.

.....
Sastādīja : Kintija Cirse

.....
Pārbaudīja: Didzis Dāle

DARBU ORGANIZĒŠANAS PROJEKTA PIELIKUMU SARAKSTS

Pielikums Nr.1 Darba aizsardzībā lietojamās zīmes

Pielikums Nr.2 Kravu pārvietošanā lietojamie signāli

Pielikums Nr.1

Darba aizsardzībā lietojamās zīmes

4.1. degoša viela
vai ugunsbīstama
telpa

4.2. eksplozīva viela
vai sprādzienbīstama
telpa

4.3. toksiska viela

4.4. kodīga viela

4.5. radioaktīvā
viela vai jonizējošs
starojums

4.6. uzmanību,
pacelta krava

4.7. iekšējais
transports

4.8. bīstami,
elektrība

4.9. vispārēja

4.10. lāzera stars

4.11. oksidējoša

4.12. nejonizējoša

4.13. spēcīgs
magnētiskais lauks

4.14. uzmanību,
šķēršļi

4.15. uzmanību,
nelīdzens

4.16. bioloģiskais
rīks

4.17. zema
temperatūra

4.18. kaitīga vai
kairinoša viela*

4.19. eksplozīva
vide

4.20. sastatnes

4.21. uzmanību,
pakāpiens

4.22. uzmanību,
slidens

4.23. dziļš ūdens

4.24. zemējums

4.25. uzmanību,
krītoši objekti

4.26. augsta
temperatūra

4.27. uzmanību,
karsta virsma

4.28. uzmanību,
karsts tvaiks

6.9. jālieto
aizsargjosta

6.10. jālieto
respirators

6.11. jālieto
antistatiski apavi

6.12. jālieto
sejas maska

6.13. gājēju ceļš
(maršruts)

6.14. vispārīgā
rikojuma zīme (lieto
kopā ar citām zīmēm)

6.1. jālieto
aizsargbrilles

6.2. jālieto
aizsargķivere

6.3. jālieto dzirdes
aizsardzības līdzekļi

6.4. jālieto
gāzmaska,
respirators

6.5. jālieto
darba apavi

6.6. jālieto
aizsargcimdi

6.7. jālieto
aizsargkostīms

6.8. jālieto sejas
aizsardzības
līdzekļi

8.1. pirmās
palīdzības punkts

8.2. nestuves

8.3. sanitārā
apstrāde

8.4. acu skalošana

8.5. elpošanas
līdzekļi

8.6. pārsiešanas
līdzekļi

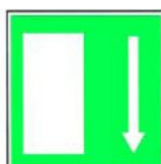
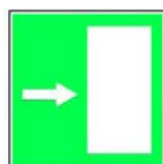
8.7. droša
pulcēšanās vieta

8.8. atdzīvināšanas
līdzekļi

8.9. tālrunis neatliekamās
medicīniskās palīdzības

9.1. papildizeja, ceļš, maršruts

Ugunsdzēsības
krāns

Ugunsdzēsības un
glābšanas kāpnes

Ugunsdzēsības
aparāts

Tālrunis
ugunsdzēsības un
glābšanas dienesta
izsaukšanai

Virzieni uz ugunsdzēsības iekārtu un līdzekļu atrašanās vietu

2.1. nesmēkēt

2.2. smēķēšana un
atklāta liesma
aizliegta

2.3. gājēju kustība
aizliegta

2.4. nedzēst ar
ūdeni

2.5. nav dzerams

2.6. nepiederošām
personām
kustība aizliegta

2.7. iekšējā
transporta
kustība aizliegta

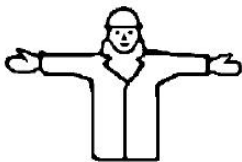

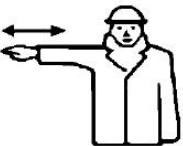
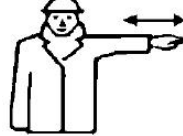

2.8. nepieskarties

Pielikums Nr.2

Kravu pārvietošanā lietojamie signāli

Nr.p.k.	Signāls	Nozīme	Apraksts	Ilustrācija
1	2	3	4	5
1.	Sākt!	Uzmanību Sākt darbību	Abas rokas izstieptas horizontāli ar delnām uz priekšu	
2.	Stop!	Pārtraukt kustību	Labā roka pacelta augšā ar delnu uz priekšu	
3.	Beigt!	Izbeigt darbību	Abas rokas savienotas krūšu augstumā	
4.	Celt!	Pacelt kravu	Labā roka pacelta augšā ar delnu uz priekšu un lēnas izdara aplveida kustības	

5.	Zemāk!	Nolaist kravu	Labā roka nolaista lejā ar delnu uz iekšu un izdara lēnas aplveida kustības	
6.	Vertikālā distance	Samazināt vai palielināt vertikālo distanci	Ar rokām norāda būtisko distanci	
7.	Virzīt uz priekšu!	Kravu pārvietot uz priekšu	Abas rokas saliektas ar delnām uz augšu un izdara lēnas kustības uz ķermeņa pusi	
8.	Virzīt atpakaļ!	Kravu pārvietot	Abas rokas saliektas ar delnām uz leju un izdara lēnas kustības prom no ķermeņa atpakaļ	
9.	Pa labi no signalizētāja	Kravu pārvietot pa labi	Labā roka izstiepta horizontāli ar delnu uz leju un lēni izdara sākas kustības pa labi	
10.	Pa kreisi no signalizētāja	Kravu pārvietot pa kreisi	Kreisā roka izstiepta horizontāli ar delnu uz leju un lēni izdara sākas kustības pa kreisi	
11.	Horizontālā distance	Samazināt vai palielināt horizontālo distanci	Ar rokām norāda būtisko distanci	
12.	Bīstami!	Novērst avārijas situāciju	Abas rokas paceltas augšā ar delnām uz priekšu	
13.	Ātrāk!	Paātrināt kustību	Visas kustības izdara ātrāk	
14.	Lēnāk!	Palēnināt kustību	Visas kustības izdara lēnāk	